

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞININ BAŞLAMASI VE OSMANLI TÜRKLERİN BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDA KATILMASI

*Toshkent Davlat Sharqshunoslik universiteti
magistratura bo'limi*

Turkshunoslik fakulteti

*Turkiy xalqlar tarixi madaniyati siyosati va
iqtisodiyoti kafedrası talabasi Sidiqova Mohlaroyim
Sanjarbek qizi*

Açıklama: Makale Türkiye'nin ilkidir. Dünya Savaşı'na girmesiyle ilgili bazı davalarla ilgilenmeye çalışıyor. 5 Ağustos 9 ve 1914'te Rus askeri ajanı M. N. Leontiev ile yaptığı görüşmelere özel önem verilmektedir. anahtar kelimeler: I. Dünya Savaşı, Türkiye, Enver Paşa, Rus diplomasisi, M. N. Girs, M. N. Leontiev.

Anahtar Kelimeler: demokrasi, proletarya diktatörlüğü, temsili demokrasi, despotizm, kamuoyu, kamuoyu.

Profesyonel birliklerin savaşı olarak başlayan Birinci Dünya Savaşı, ulusların savaşına dönüştü ve yirminci yüzyılın tüm tarihine damgasını vuran imparatorlukların ölümü, iç savaşlar, nefretin yoğunlaşması ve zulmün tadıyla sona erdi. Osmanlı devleti bu savaşı kazanan ve kaybeden birçok ülkenin kaderini paylaştı.

Çok mezhepli Osmanlı devleti, MS 2. binyılın en büyük imparatorluklarından biri olarak kabul edilir. E. Habsburg İmparatorluğu gibi, uzun süredir bir hanedan tarafından yönetiliyordu: Osmanlı ailesi, 1280'den 1924'e kadar 644 yıl boyunca tahtı elinde tuttu. İmparatorluk çeşitli "eşit olmayan" kısımlardan oluşuyordu. XVII yüzyılın sonundaki en yüksek güç döneminde, imparatorluk batı Avrasya'da ve Afrika kıtalarının kuzeyinde geniş toprakları işgal etti. İmparatorluğun merkezi iki yarımada bulunur – Balkanlar ve Anadolu ve ana bölge güneye iki yönde uzanır: Arap Yarımadası'na ve Afrika'nın kuzeyine. İmparatorluğun çoğu deniz alanından oluşuyordu.

Osmanlı devleti, oluşum sırasında üç farklı sosyo-politik yaşam geleneğinin birleşmesine dayanıyordu: Türk-Moğol, İran-Müslüman ve Bizans. Osmanlı devletinin oluşumu ve gelişimi, Avrupa'nın Akdeniz bölgesindeki Müslüman topraklara saldırısı, ateşli silahların gelişimi, Padişah mahkemesinin iç ve dış politikasının özelliklerinden etkilenmiştir. Osmanlı hükümdarları, emperyal seçkinlerin çeşitli gruplarının ve konularının oluşturulduğu kabul edilebilir bir kurumsal sosyo-politik kurumlar dengesine ulaştılar. Ortadoğu'da Aristoteles döneminden bu yana "adalet çemberi" olarak bilinen devlet kavramının Osmanlı versiyonunda uygulandığı söylenebilir.

"Ordudaki yüce gücün gücü ve gücü, ordu hazinesi var, hazine yerleşim yerlerinden toplanıyor, ikincisinin varlığı adaletle belirleniyor" – bu kavram Abbasi Halifeliğindeki Perslerden XII-XIII yüzyıllarda biraz değiştirilmiş olarak kabul edildi. Türk-Moğol gelenekleri Osmanlılara geçti.

Sosyal kurumların kurumsal ilkeleri üzerine inşa edilmiş, dini uygulamaların çeşitliliğini içeren farklı kültürel gelenekleri birleştiren bir imparatorluk, kaçınılmaz olarak toplumda bir iç dengeyi korumaya çalıştı. Böyle bir kültürel alanın varlığının anahtarı, kamu katmanları arasında düzen ve huzurun korunmasıydı. Olağan olay sürecinin ihlali durumunda, tüm eylemler eski Dengeyi yeniden sağlamayı amaçlıyordu. Bu, amacı eski istikrara ve düzene dönmek olan " geleneksel reformların" uygulanması şeklinde ortaya çıktı.

Uzun süren bir iç yapısal kriz yaşayan imparatorluk, kendisi için yeni bir durumla karşı karşıya kaldı – dünya ekonomik sisteminin oluşumu ve ulusal bir fikrin gelişimi. Bu faktörler, imparatorluğun geleneksel kurumlarında kurulan modernleşme rezervine rağmen, devlet içindeki ve dış politika ve ekonomik alanlardaki güç dengesini tamamen ortadan kaldırdı. Bu şartlar altında Osmanlı Devleti, kendisi için son olan Dünya Savaşı'na girdi.

I. Dünya Savaşı

Profesyonel birliklerin savaşı olarak başlayan Birinci Dünya Savaşı, ulusların savaşına dönüştü ve yirminci yüzyılın tüm tarihine damgasını vuran imparatorlukların ölümü, iç savaşlar, nefretin yoğunlaşması ve zulmün tadıyla sona erdi. Osmanlı devleti bu savaşta kazanan ve kaybeden birçok ülkenin kaderini paylaştı.

Türk hükümeti itilafa savaş ilan etti

I. Dünya Savaşı sırasında Osmanlı İmparatorluğu, savaşta öldürülen yaklaşık 800.000 kişiyi kaybetti ve hastalıktan öldü. Birinci Dünya Savaşı'ndaki tüm tarafların toplam kayıpları yaklaşık 10 milyon kişi öldü ve 20 milyona kadar yaralandı. Almanya 2030 bin kişiyi öldürdü ve öldü, Avusturya-Macaristan-1,1 milyon, Bulgaristan – 90 bin, Fransa – 1400 bin kişi, İngiltere – 715 bin kişi ve egemenlikleri – 200 bin italyan kaybı-580 bin kişi, Sırp ve Karadağ kayıpları-280 bin kişi, Romanya kayıpları -1.030 bin kişi. 250.000 kişi, ABD kayıpları 114.000, Belçika kayıpları 38.000, Yunan kayıpları 26.000 ve Portekiz kayıpları 7.000. Japonya en azını kaybetti -300 kişi öldü. Birinci Dünya Savaşı'nda, Rus İmparatorluğu 2 milyondan fazla insanı kaybetti

Kapsam = "satır" / "harika" ve " Midilli

12 Kasım 1914'te Osmanlı imparatorluğu, Müslümanları İtilaf güçlerine karşı "kutsal bir savaş" çağrısında bulundu. Osmanlı kara kuvvetleri (toplamda yaklaşık 800.000 kişi) konuşlandırıldı: Boğaz Yerleşimlerinde 1., 2. ve 5. ordular, doğu Anadolu'da 3. ordular (Türk Ermenistan'ı), Suriye ve Filistin'de 4. ordular ve Mezopotamya'da 6. ordular. Başkomutan nominal olarak Sultan V. Mehmed'di, ancak gerçekte savaş bakanı Enver Paşa'ydı; genelkurmay başkanı Alman general F. Bronzart von Schellendorf'du.

Alman yanlısı Osmanlı devleti, savaş yıllarında eylemlerini büyük ölçüde Alman ordusu Genelkurmay Başkanlığı ile koordine etti. Ayrıca Osmanlı ordusu eğitildi ve Alman eğitimci ve askeri teçhizatla donatıldı. Alman subayları birliklere ve müfrezelere komuta ettiler, Osmanlı ordusunun muharebe düzeninde doğrudan muharebe eylemlerine katıldılar. Bu katılımın bir örneği, Osmanlı Karadeniz Filosuna dahil olan Alman savaş gemilerinden söz edilebilir: hat kruvazörü Geben ("Goeben") ve hafif kruvazör breslau ("Breslau"). Bu gemiler 10 Ağustos'ta Çanakkale Boğazı'na girdi.

Alman büyükelçisi, Akdeniz'e geri dönmelerini veya hapsedilmelerini önlemek için Osmanlı hükümetine 24 saat içinde "gemi satın alma" sorununu çözmesini "önerdi". Her iki gemi de Gökyüzü bayrakları taşıyordu. "Geben", en ünlü Osmanlı padişahlarından biri olan I. Selim'in (1512-1520) onuruna "Yavuz" adını aldı. Osmanlıca'dan çevrilen "Yavuz", "korkunç" anlamına gelir. Hafif kruvazör "Breslau" Midilli midilli olarak bilinmeye başlandı.

Karadeniz sularında "Yavuz" ve "Midilli" nin ortaya çıkması, Osmanlı İmparatorluğu'nun Almanya'ya ilhakına işaret etmekle kalmadı, aynı zamanda pratik anlamda güç dengesini de değiştirdi.

Şimdi Rus filosu, yürütülen operasyonlar bölgesinde Osmanlı filosunu hesaba katmak zorunda kaldı. Yavuz ve Midilli, Osmanlı filosunun diğer gemileriyle Odessa, Sivastopol, Feodosia, Novorossiysk'teki deniz üslerine çok sayıda baskın düzenledi, araçları imha etti ve iletişimde hareket etti, ancak Rus gemileriyle kesin bir savaştan kaçındı. Rusya'nın Karadeniz kıyılarını saldırılarıyla tehdit eden hat kruvazörü "Yavuz", Osmanlı paşasının soyundan gelen İskender Kolçak'ın döşediği madenlerde Boğaz Boğazı'nda patladı.

Osmanlı ordusu için en önemli cephelerden birinin en sorunlu olduğu ortaya çıktı. Burada Rus Kafkas Ordusunun birlikleri ile birkaç belirleyici savaş yapıldı.

Ekim 1914'ün ikinci yarısındaki (Kasım başı) ilk başarılar, 3. Osmanlı ordusu (komutan-Harbiye Nazırı Orgeneral Enver Paşa, genelkurmay başkanı – Alman Generali F. Bronzart von Schellendorf) yakın Sarıkamış, bu da Ocak 1915'te dramatik yenilgilerine yol açtı. Kars'ın daha sonra ele geçirilmesi amacıyla Ordu (Sarıkamış müfrezesi).

Osmanlı ordusu, 9., 10. ve 11. Piyade Kolordusu, 2. Süvari Tümeni ve Kürt süvari Kolordusu'ndan oluşuyordu. Cephenin diğer bölümlerinden ve Ordu Rezervinden gelen kuvvetlerin katıldığı Kafkas Ordusunun bazı bölümlerinin ayrı ayrı ayrılmasına karşı çıktılar. 9 (22) Aralık'ta 9. ve 10. Türk Kolordusu saldırdı ve general N. M. Istomin'in en zayıf altın timi geri püskürtüldü ve 12 (25) Aralık'ta Bardus'u aldı, ardından Sarıkamış'a döndü. Osmanlı Kolordusu, soğğun da yardımıyla saldırı sırasında ağır kayıplar verdi. Önden, 11. Türk Kolordusu bir saldırı başlattı ve Sarıkamış müfrezesi devlet sınırına çekildi. Kuvvetlerin bir kısmı Sarıkamış'ı savunmak için cepheden ve Ordu Rezervinden gönderildi. Yaklaşımlarına kadar Sarıkamış, Albay Bukretov'un küçük takımını inatla savundu, 14 Aralık'tan itibaren (27) savunma general M. A. tarafından savunuldu. Rus birlikleri 3. Ordu'nun saldırılarını püskürttü ve 16 (29) Aralık'ta geri itilip karşı saldırıya geçtiler. Ardagan'a taşınan Alman binbaşı Shtenke'nin ayrılması da yenildi.

Sarıkamış yakınlarındaki Rus birliklerinin mevzileri

20 Aralık'ta (2 Ocak) Rus birlikleri Bardus'u işgal etti ve 22 Aralık'ta (4 Ocak) tüm 9. Osmanlı Kolordusu kuşatıldı ve ele geçirildi. 10. Kolordu'nun kalıntıları başlangıç pozisyonlarına geri döndü.

4-6 Ocak'a kadar (17-19), Rus birlikleri durumu tamamen iyileştirmişti. 3. Ordu'nun kayıpları yaklaşık 70.000 kişi (90.000'den), Rusların kayıpları ise yaklaşık 20.000 kişiydi. 1915-1916 Alaşkert, hamadan, Erzerum ve Trapezund operasyonlarındaki müteakip savaşlar, Kafkasya, Doğu Anadolu ve İran sınırındaki illerde bir dizi Osmanlı yenilgisine yol açtı.

Gelibolu Harekatı, 19 Şubat 1915-9 Ocak 1916 I. Dünya Savaşı sırasında İngiliz – Fransız filosunun ve desant birliklerinin eylemleri Çanakkale Boğazı, Boğaziçi ve Konstantinopolis'i ele geçirmek, Osmanlı İmparatorluğu'nu savaştan çıkarmak ve Rusya ile teması yeniden sağlamak içindi. 19 Şubat'tan itibaren İngiliz-Fransız filosu (11 savaş gemisi, bir savaş kruvazörü, 4 kruvazör, 16 muhrip ve diğerleri, ardından 18'e kadar savaş gemisi, 12 kruvazör, 40 muhrip ve diğerleri) Osmanlı kalelerini bombaladı, ancak 18 Mart'ta Boğazları geçme girişimi 3 geminin kaybıyla sona erdi. Daha sonra Gelibolu'nun desant ile ele geçirilmesine karar verildi.

25 Nisan'da İngiliz General Y. Hamilton ve Fransız General A. D. amad komutasındaki desant (4.5 tümen - 80.000'den fazla adam, 178 silah) 18.000 kişiyi kaybetti ve Gelibolu Yarımadası, Seddyulbahir yakınlarında ve Kuzeyde. Platzdarm'ı genişletme girişimleri, Alman general liman von Sanders komutasındaki Osmanlı kuvvetlerinin (5. Tümen) kararlı direnişiyle engellendi. İngiliz-Fransız kuvvetlerinin Nisan-Haziran aylarındaki saldırı çabaları da başarısız oldu. Ağustos ayının başlarında müttefikler güçlerini 12 tümene çıkardılar ve 6-10 Ağustos tarihleri arasında yeni bir taarruz başlattılar ve 7 Ağustos'ta suyla Körfezi'ne çıkarma yaptılar, ancak bu saldırılar Osmanlı birlikleri (15 tümen) tarafından da püskürtüldü. 10 Aralık 1915'ten 9 Ocak 1916'ya kadar İngiliz-Fransız birlikleri Selanik cephesini güçlendirmek için Selanik'e tahliye edildi.

Müttefiklerin kayıpları 145.000, Usman 186.000 idi.

Osmanlı ordusu Generali Mustafa Kemal'in bu hareketlerindeki eylemleri hakkında güzel bir efsane var. Askerlerini saldırıya yönlendirdiğinde onlara şöyle bir konuşma yaptı: "Adım atmanı emretmeyeceğim, ölmeni emredeceğim".

Yıldırım için umut

24 Haziran 1917'de Alman Generali Erich von Falkenhayn'ın (1861-1922) genel komutası altında Aleppo'da bir grup ordu ("Yıldırım Ordusu Grubu") kuruldu.

Alman varyantında, bu grupta daha çok "Heeresgruppe F" olarak bilinir. Filistin, Suriye ve Irak'ın kontrolünü ele geçirmektir. Bu grubun adı Osmanlı Padişahının adıyla seçilmiştir ve belki de tesadüf değildir. Osmanlı Sultanı I. Bayezid (1389-1402), "Yıldırım" – "yıldırım" lakabıyla yaptığı hızlı baskınlarla tarihe geçti. Babası I. Murod (1362-1389) Kosova sahasında bir Sırp savaşçının elinde öldürüldükten sonra tahta çıktı. Bayezid birçok iç düşmanla yüzleşmek, biriken topraklarda gücü yeniden kazanmak, haçlı saldırılarını püskürtmek zorunda kaldı. Müttefik birlikler ve onları destekleyen Arap birlikleriyle savaşan Ordu Grubunun adı çok sembolikti. Ancak 1402'de yıldırım Sultanı'nın daha az yıldırım Tamerlane birlikleri tarafından yenildiğini ve esaret altında hayatını sona erdirdiğini ve Osmanlı devletinin neredeyse yok edildiğini hatırlamadılar.

Son savaş, Şubat 1918'den itibaren Suriye cephesinde Alman general liman von Sanders liderliğindeki bir ordu grubu tarafından alındı. Burada Osmanlı birliklerine general E. G. Allenby, İngiliz Ordusunun bir üyesiydi ve Emir Faysal ve İngiliz istihbarat Albayı T. E. Lawrence komutasındaki Arap Ordusu (toplamda 105.000 adam, 546 silah) direndi. Yıldırım hızında grubun üç ordusu vardı (4., 7. ve 8.; toplam 34.000 adam, 330 silaha kadar). Müttefik taarruzu 19 Eylül 1918'de başladı. Düşman savunmasını kırarak arkasından at

parçaları alan Müttefik birlikleri, 8. ve 7. Osmanlıları teslim olmaya zorladı; 4. Osmanlı ordusu geri çekildi. Müttefikler 28 Eylül - 27 Ekim tarihleri arasında acre, Şam, Trablus ve

Halep'i işgal etti.

Tarihsel gerçeklik, toplumun neyi hatırlamayı tercih ettiğine ve neyi unutmamayı tercih ettiğine bağlıdır. Hikayenin unutulmuş sayfaları mitolojileştirme sayfaları olarak düzenlenir ve unutulma sayfalarıyla aynı hacme bağlanır.

Bütün askerler kendine güvenen onurlarla yeryüzüne adanmamıştır, o savaşın olayları anlaşılmamıştır, tüm arşivler okunmamıştır, Tüm isimler Granit ile mühürlenmemiştir... böylece savaş devam ediyor. Unutulmuş dünya hakkında neyi hatırlamayı tercih ederiz, unutmamayı mı tercih ederiz? Tarih elbette hatırlama sanatıdır, aynı zamanda unutma sanatıdır.

Savaş alanlarında ortak düşmanlık, nefret, zulüm. Bu satırdan hangisi hafızada kalır ve "unutulan" nedir? Osmanlı Devleti'nin Son Muharebesi için savaşta 800 bin kişi öldü; Savaştan önce birliklerde tam olarak o kadar insan vardı. Bunlar iç savaşta ölen ve bağımsızlık için hayatlarını veren binlerce insan.

Geleneğe göre, bu tür düşmüşlere şehitler denirdi - şehitler, inanç için ölenler. Bu savaşın kurbanlarının kazandığı herkes olarak adlandırılabilirdiğinden eminiz: Müslümanlar, Hristiyanlar, Ermeniler, Yunanlılar, Türkler, Ruslar vb. Bu savaşla Osmanlı Devleti tarihi sona erdi ve Türk devleti tarihi başladı. Birinci Dünya Savaşı, Türk tarihinin kendisinin doğuşuydu – anavatan için hayatlarını verenlerin tarihi.

Kullanılan literatür

1. Emperyalizm döneminin uluslararası ilişkileri (MOEA). M.; L., 1935. Gri. 3. Cilt 6. Bölüm 2. C. 130-131; Dünya Savaşı'nda Çarlık Rusyası. L., 1926. C. 29.
2. Strandtman V. N. Balkan anıları. M., 2014. C. 330.
3. Trumpeter U. Germany and the Ottoman Empire. P. 28-29; Aksakal. The Ottoman Road to War. P. 115.
4. Aksakal. The Ottoman Road to War. P. 92.
5. Trumpeter U. Germany and the Ottoman Empire. P. 25.
6. MOHAM. Cilt 7. Bölüm 1. C. 44. Orada, bu belgenin Rus «Turuncu Kitap» daki çarpıklıklarına da bakın.
7. Aynı bakış açısı A. Moorhead tarafından da paylaşıyor: Moorhead A. Çanakkale için mücadele ediyor. M., 2004. C.